

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ АПН УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСЕ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ НІЖИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Т.Г. ШЕВЧЕН
ЗАТ "МАЛЬВА"
АСОЦІАЦІЯ КЕРІВНИКІВ ШКІЛ УКРАЇНИ

СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції
7–9 грудня 2005 року

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту педагогіки АПН України (протокол № 16 від 1.12.2005 року)

Редакційна колегія:

Мадзігон В.М. – перший віце-президент АПН України, директор Інституту педагогіки АПН України, дійсний член АПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Огнев'юк В.О. – доктор філософських наук, професор, заступник міністра освіти і науки України.

Яковець В.П. – доктор фізико-математичних наук, професор, ректор Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Болгаріна В.С. – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії управління освітніми закладами Інституту педагогіки АПН України.

Гальонка О.А. – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Дорошенко Ю.О. – доктор технічних наук, доцент, завідувач лабораторії навчання інформатики Інституту педагогіки АПН України.

Калініна Л.М. – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії управління освітніми закладами Інституту педагогіки АПН України.

Коваленко Є.І. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Острозерхова Н.М. – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії управління закладами освіти Інституту педагогіки України.

Тверезовська Н.Т. – доктор педагогічних наук, професор кафедри вищої математики та інформатики Інституту економіки і управління Київського славістичного університету.

Тимошко Г.М. – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії управління освітніми закладами Інституту педагогіки АПН України, голова комісії Чернігівської обласної ради з питань освіти і науки.

Стратегія управління закладами освіти в умовах формування інформаційного суспільства: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (7–9 грудня 2005 р.). / Упор. Коваленко Є.І., Калініна Л.М., Тимошко Г.М. – Ніжин: Видавництво НДУ ім.М.Гоголя, 2005. – 222 с.

Інноваційним елементом в системі управління закладом освіти може бути програма, в якій висвітлюються актуальні аспекти управлінського впливу на інноваційну діяльність педагогічного колективу, об'єкти управлінського аналізу і корекційні рішення, зміст яких розкриває зміни і доповнення, які необхідно внести в систему педагогічної діяльності колективу закладу для того, щоб досягти бажаних стратегічних результатів.

В основу такої програми управління покладено ідею забезпечення цілеспрямованого управління процесом переведення закладу освіти з одного стану – стану функціонування «поточної освітньої моделі», в якісно новий стан – стан функціонування «моделі змішаних здібностей учнів» з метою забезпечення умов для самовираження і самореалізації учнів з різним інтелектуальним потенціалом.

Провідною науковою ідеєю є розробка та впровадження в практику системи комунікацій, спрямованої на ефективну реалізацію і функціонування освітньої моделі «Змішаних здібностей учнів», в рамках якої увага приділяється розвитку не тільки когнітивних, а й інтелектуальних, фізичних, соціальних здібностей учнів.

Основною умовою ефективного функціонування даної моделі є зміна авторитарного традиційного управління закладом освіти на цільове управління закладом освіти за моделями, проектами, програмами та відповідна підготовка педагогічного колективу до сприйняття даного стилю і виду управління.

Основні завдання:

- Пошук об'єктивних, послідовних технологій, методик самооцінювання та оцінювання роботи персоналу, інструментарію, за допомогою якого можливо мінімізувати суб'єктивізм.
- Впровадження нових форм організації навчання персоналу на місцях (як колективних, групових, так і індивідуальних).
- Оптимізація процесу планування по вертикалі і по горизонталі, оптимізація безпосередньо річного плану роботи закладу освіти.
- Розробка та реалізація моделі декомпозиції єдиної науково – методичної проблеми закладу освіти (гімназії), над якою працює педагогічний колектив.
- Розробка та запровадження системи діагностування учнів для виявлення в них певних здібностей.
- Розробка моделі структурно – організаційних змін щодо форм організації навчальних занять, методів, засобів навчання і управління учнівською навчально – пізнавальною діяльністю в контексті моделі «Змішаних здібностей учнів».

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРСПЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ У ВИЩОМУ ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Дмитренко Т.О., Прокопенко А.І., Яренько К.В.

Перехід до впровадження перспективного педагогічного управління у вищому закладі освіти виявив необхідність перегляду парадигмальних засад педагогіки. Сучасна педагогічна наука ґрунтується на таких основних парадигмах: знаннєвій, культурологічній, технологічній і гуманістичній. Знаннєва парадигма базується на необхідності здобуття знань і вмінь, розвитку пізнавальних сил (мислення, мовлен-

ня, уяви, пам'яті), розвитку особистісних якостей (самостійність, активність тощо), застосування їх у практичній діяльності. Культурологічна парадигма в освіті ґрунтується на двох основних концепціях: аксіологічній і діяльнісній. Аксіологічна концепція вимагає проектування компонентів педагогічної системи (цілі, принципи, зміст навчання, методи, форми спільної діяльності) як цінності для учня. Діяльнісна концепція вимагає організації навчально-творчої діяльності учнів, вибору оптимальних шляхів і способів пізнання об'єктів навколишнього світу. Технократична парадигма в освіті, що виникла у ХХ ст., наголошує на пріоритеті засобів організації діяльності учнів, зокрема технічних. Зазначені вище концепції перебільшують значення об'єктивного і суб'єктивного факторів в освіті і водночас – недооцінюють великої ролі особистісного і людського факторів.

Гуманістична парадигма, що є підґрунтям перспективного педагогічного управління, спрямованого на перспективу, на майбутнє, вимагають переорієнтувати освіту на людину, її потреби, інтереси, здатності до того або іншого виду діяльності. Застосування гуманістичної парадигми пов'язано з різними підходами, зокрема особистісно орієнтованим і компетентнісним. Особистісно орієнтований підхід сприяє підвищенню ролі людського і особистісного факторів через індивідуалізацію навчання, врахування досвіду учня, підвищення його ролі у навчальному процесі.

Компетентнісний підхід вимагає розробити стратегію освіти, а також критерії її ефективності в нових соціально-економічних умовах. Виявляється необхідність такої організації освітнього середовища, у якому учні могли б орієнтуватися на вибір оптимальної траєкторії як підґрунтя перспективного управління і самоуправління. Компетентнісний підхід означає для педагогів і учнів поступову переорієнтацію на оволодіння культурою навчальної діяльності, педагогічною культурою, культурою перспективного педагогічного управління навчальною діяльністю учнів.

З метою вирішення цих питань необхідно створити умови для набуття комплексу компетенцій, що сприяють формуванню особистості фахівця, здатного постійно змінюватися, самовдосконалюватися в умовах багатофакторного середовища: соціально-економічного, політичного, інформаційного і комунікаційного.

На нашу думку, компетентність – це інтегративна якість людини, що виникає як результат інтеграції знань і вмінь, та досвіду, набутих у процесі навчання, виховання, соціалізації особистості і спрямованих на самостійну реалізацію діяльності в умовах, що постійно змінюються.

Професійну компетентність слід розглядати як складне особистісне утворення, що має ієрархічну природу:

- 1) на рівні діяльності – це сукупність функцій, які реалізує фахівець;
- 2) на рівні суб'єкта діяльності – це володіння фахівцем певною кваліфікацією, досвідом;
- 3) на особистісному рівні – це сукупність індивідуальних якостей фахівця, що надає можливість реалізувати певний вид діяльності в нових умовах.

Таким чином, компетентність – це характеристика особистості, що визначає коло функцій, володіння певним досвідом та індивідуальними якостями, що в сукупності надає можливість реалізувати діяльність на необхідному рівні.

ЗМІСТ

Авраменко К.Б. Моніторинг внутрішкільного управління як механізм трансформації освітянської галузі	9
Александрова Т.І., Шимановський М.М. Формування культури дослідження в науковому товаристві ліцеїстів Малої Академії Наук України "ноосфера"	10
Алексєєнко С.Г. Урахування специфічних особливостей навчального закладу в діяльності ліцею	10
Бережний С.В., Аристова Л.С. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській та навчальній діяльності Першої Української гімназії ім. Миколи Аркаса м. Миколаєва	11
Болгаріна В.С. Культура середовища загальноосвітнього навчального закладу	14
Василенко Н.В. Педагогічні основи змісту і структури інноваційної діяльності директора школи	15
Герасимова Г.О. Технології проектування, планування та організації управління	17
Губаш О. Л. Управління підвищенням професійного рівня учителів іноземної мови з використанням інформаційно-комунікаційних технологій	20
Гурець В.Т. Використання засобів мультимедія при навчанні менеджерів туризму	21
Давидова Т.М. Охрона й зміцнення здоров'я учнів – важлива складова управління загальноосвітніми навчальними закладами	32
Дементьєва І.П. Управління інноваційними процесами в умовах розвитку закладу освіти за стратегіями	34
Дмитренко Т.О., Прокопенко А.І., Яресько К.В. Особливості перспективного управління у вищому закладі освіти	35
Добровольська Г.І. Пріоритетні напрями науково-методичної роботи у закладах освіти нового типу Чернігівщини	37
Єлізаров Ю.П. Інформатизація системи управління якістю освіти	46
Єршова В.О. Реалізація культурологічного підходу до управління загальноосвітнім навчальним закладом	49
Жерносек І.П. Критерії якісної і ефективної науково-методичної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі	50
Жовтопляс О.І. Здобутки працюючої системи особистісно-орієнтованого управління	55
Ільїн О.О., Захар О.Г. Умови апробації електронних засобів навчання у загальноосвітній школі I – III ступенів № 19	58
Калініна Л.М. Структура і змістове наповнення автоматизованої системи управління "Школа"	60
Капустеринська Т.Д. Сучасні методи управління загальноосвітнім навчальним закладом	64
Карташова Л.А. Формування індивідуальної траєкторії навчання як одна з основних задач управління навчальною діяльністю студента	66
Кивлюк О.П. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальній діяльності закладів освіти I ступеня	68
Киричков Ю.В. Інноваційна діяльність політехнічного ліцею	70
Киричок В.А. Дистанційно керована самоосвіта як засіб вирішення проблем профілізації сільської школи	71

Климчук І.О. Деякі проблеми вивчення економіки в загальноосвітній школі	83
Коваленко Н.В. Динаміка змін у професійних інтересах, мотивах і життєвих планах студентів педагогічного вузу	84
Коваленко Є.І. Моніторинг якості професійної підготовки майбутніх учителів	86
Колечко Н.М. Інформаційний простір і екологічна освіта	88
Коновалова Л.М. Управлінська компетентність класного керівника	90
Корнієнко М.М. Роль телекомунікаційних технологій у формуванні єдиного європейського освітнього простору	91
Кузьменко Г.П. Моніторинг результатів діяльності як засіб організації методичної роботи у Ніжинському ліцеї	92
Купенко О.В., Лаврик Т.В. Потенціал комп'ютерних засобів в управлінні навчальною діяльністю на засадах Болонського процесу	95
Лапінський В.В. Система організаційно-методичних заходів, спрямованих на забезпечення ефективності функціонування кабінету інформаційно- комунікаційних технологій	97
Лебідь І.Ю. Управління становленням національної початкової освіти в Україні (1917–1920 рр.)	98
Лернер О.В. Організація дистанційного підвищення кваліфікації керівників загальноосвітніх шкіл	101
Мазун А.Г. Інформатизація системи управління якістю освіти	102
Мазур О.М. Комплексно-цільове управління загальноосвітнім навчальним закладом як стратегія інноваційних змін у діяльності педагогічного колективу	106
Маленко О.Д. Управління формуванням загальнокультурної компетентності старшокласників	109
Меліхова Т.І. Управлінська компетентність керівників шкіл – стратегічний фактор розвитку середньої освіти.	111
Мороз О.М. Стратегії управління системою загальної середньої освіти м. Ніжина ..	113
Онаць О. Стратегії моделювання навчальної діяльності молодого вчителя у школі	122
Островерхова Н.М. Наукові основи педагогічних технологій	124
Паращенко Л.І., Леонський В.Д. Моніторинг учнівської дисципліни як умова забезпечення якості навчання	126
Паращенко Л.І. Вимірювання результатів навченості учнів на основі тестування	131
Пасечнікова Л.П. Моніторинг динаміки особистісного розвитку учнів	134
Петровський С.С. Ретроспективний аналіз використання методу проектів у контексті вивчення інформатики учнями 10–11 класів	135
Письменна М.Ф. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальній діяльності закладу освіти	136
Подмазін С.І. Особистість і її сутнісні сили в умовах інформаційного суспільства ..	137
Подмазін С.І., Коваленко О.А. Технологічне забезпечення особистісно орієнтованого навчання	143
Подмазін С.І., Пилипенко В.Д. Проблема педагогічної свідомості в контексті реформування освіти України	149

Ріхтер О.Є. Роль дидактичних засобів управління навчальною діяльністю у формуванні професійних умінь студентів інженерно-педагогічних спеціальностей	154
Рогова Т.В. Персоналізований підхід в управлінні педагогічним колективом загальноосвітньої школи	155
Рогоза В.В. Діагностування професійних нахилів та здібностей учнів основної школи	156
Рубан С.В. Інформаційні технології в управлінні школою	158
Рудик В.І. Моніторинг у системі управління якістю освіти у загальноосвітніх закладах	161
Рудяк Т.Ф. Метод проектів в управлінській діяльності директора школи	160
Рябуха І.М. Питання мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів старших класів у контексті сформованості особистісних якостей	170
Рябуха М.І. Програмно-цільовий підхід до управління багатoproфільним ліцеєм інтернатного типу	179
Сипливець С.В. Моніторинг у системі управління якістю освіти у загальноосвітніх навчальних закладах	180
Слесаренко О.В. Освіта та інформаційне суспільство	182
Стойкова В.В. Управління процесом профілізації старшої школи	184
Тарасюк Л.В. Система моніторингу у загальнонавчальному закладі як один із шляхів до якості освіти	186
Тверезовська Н.Т. Інтелектуальні системи: реалії та перспективи	193
Тверезовський В.А. Застосування активних методів при дистанційній формі навчання	195
Тельнова С.А. Управлінський супровід гармонійного розвитку особистості у процесі профільного навчання старшої школи	197
Тимошко Г.М. Підходи до вдосконалення управління загальноосвітніми навчальними закладами	198
Тур О.М. Основні завдання і напрямки роботи педагогічних колективів на шляху до якісної освіти	201
Удовиченко О.О. Діяльність методичної служби щодо підготовки керівників загальноосвітніх навчальних закладів до управління якістю освіти	206
Федоренко В.О. Інформаційно-комунікативні технології як засіб розвитку гімназії	207
Харченко Г.І. Управління розвитком професійної майстерності вчителя школи	208
Хоменко В.В. Підготовка керівників освітніх установ другого ступеню у Франції ..	213
Шалар Л.В. Індивідуалізація навчально-виховного процесу як засіб самоактуалізації особистості	214
Шуляк В.М. Інформатизація системи управління якістю освіти	215

Наукове видання

СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції

Матеріали видані в авторській редакції.
За правильність прізвищ, дат, цифр відповідальність
несуть автори

Відповідальний за випуск: Калініна Л.М.
Технічний редактор – Лисенко М.М.
Комп'ютерна верстка, макетування – Лисенко Л.І., Друзь О.П., Попова О.М.

Підписано до друку 5.12.05 р.
Гарнітура Computer Modern.
Замовлення № 164

Формат 60x84/16.
Ум. друк. арк. 15,59

Папір офсетний.
Тираж 120 прим.

Видавництво
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Кропив'янського, 2, к. 217.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК №2137 від 29.03.05 р.

8(04631) 2-22-37

E-mail: vidavn@ndpu.net